

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชาวบ้านสมัยก่อนจะตั้งบ้านเรือนตามริมฝั่งคลอง เป็นส่วนใหญ่ ชาวบ้านแถวนี้สืบเชื้อสายมาจากชาวมอญ ที่อพยพมาตั้งแต่สมัยพระนเรศวรมหาราช ที่กวาดต้อนผู้คนเข้ามาจากพม่า ปัจจุบันนี้ยังมีพิธีไหว้ผีมอญ ต้องใช้เครื่องเซ่น มากมาย เช่น กล้วย อ้อย มะพร้าว ข้าวแกง ข้าวดำ ขนมต้มแดง-ต้มขาว ก่อนจะมาเป็นป่าชะ เดิมชาวบ้านป่าผักชะ คำว่า ชะ เป็นชื่อผักชนิดหนึ่งที่คนไทยทราบดี คือ "ผักชะอม" ปัจจุบันตั้งชื่อเป็น "ตำบลป่าชะ

ประวัติองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ

การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2539 เพื่อจัดตั้งสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณ 2536 ถึงปี 2538 เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ จัดตั้งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเรื่องการจัดตั้งองค์การบริหาร ส่วนตำบล โดยที่มาตรา 40 และมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 113 ตอนที่ 9 ง หน้า 49 ลงวันที่ 30 มกราคม 2539 ลำดับที่ 443

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

1. ด้ายกายภาพ

1.1 ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชนหรือตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ ตั้งอยู่เลขที่ 333 หมู่ 7 ถนนบ้านนา – แก่งคอย อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอบ้านนา

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ ตำบล “ป่าชะ” เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอบ้านนา ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอบ้านนา ระยะห่างจากอำเภอบ้านนาประมาณ 4 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบพื้นดินเป็นดินร่วน แหล่งน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปี พื้นที่ส่วนใหญ่บางพื้นที่เป็นพื้นที่ ชุ่มน้ำเหมาะสำหรับการเพาะปลูก ทำสวน ทำไร่ จึงใช้น้ำฝนเป็น หลักในการทำเกษตร มีเนื้อที่ประมาณ 40 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 25,000 ไร่ ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา ทิศใต้ ติดกับ ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลศรีกะอาง อำเภอบ้านนา ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลบ้านพรึก อำเภอบ้านนา

ข้อมูลสภาพทั่วไป

ลักษณะที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ ตั้งอยู่เลขที่ 333 หมู่ที่ 7 ถนนบ้านนา-แก่งคอย ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอบ้านนา ห่างจากอำเภอบ้านนา ประมาณ 4 กิโลเมตร และมี อาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ข้างเคียง ดังต่อไปนี้ ☐ ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลเขาเพิ่ม ☐ ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบ้านนา,เทศบาลบ้านนา ☐ ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลศรีกะอาง, ตำบลบ้านพร้าว ☐ ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบ้านพริก

เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะมีพื้นที่โดยประมาณ 40 ตร.กม. หรือประมาณ 25,257 ไร่ ภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบพื้นดินเป็นดินร่วน แห้งน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติไม่สามารถ กักเก็บน้ำไว้ใช้ตลอด ทั้งปี พื้นที่ส่วนใหญ่จึงใช้น้ำฝนเป็นหลักในการทำการเกษตร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มีเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการปฏิรูประบบราชการและการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นองค์กรและโดยปัจเจกบุคคลและให้ ความสำคัญกับการเมืองภาคประชาชนโดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะใน กิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และกิจกรรมทางการเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลประโยชน์ของ ประชาชนเป็นสำคัญ ถือได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประชาธิปไตยระดับฐานรากที่จะนำนโยบายทางการเมืองและการปฏิบัติราชการต่าง ๆ ไปสู่ประชาชนอย่างแท้จริงองค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นกลไกของรัฐที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จึงเป็นที่มาของการออกพรบ.แผนและขั้นตอนการ กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นพ.ศ.2542 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้วางแนวทางการกระจาย อำนาจจากส่วนราชการต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและวางแผนทางตามยุทธศาสตร์ การพัฒนาตำบลรวมทั้งการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถปกครองตนเองและพิทักษ์สิทธิของตน ได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งเน้นนโยบายการพัฒนาประเทศสู่ปฏิรูปการเมืองต่อสภาวะโลกาภิวัตน์ในรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินแนวใหม่ที่มักจะเรียกว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่จะมุ่งการเพิ่ม ประสิทธิภาพการทำงาน สร้างความโปร่งใส และซัด ทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดินและการ ให้บริการประชาชน ทั้งนี้เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต (ประยูร กาญจนดุล. 2538 : 22 - 23)

นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อท้องถิ่น เอง ไม่ว่าจะเป็นในอดีตจนถึงปัจจุบันนับว่าความสำคัญของผู้นำก็ไม่ได้ลดลงแต่ประการใด แต่ในทางตรงกันข้ามกลับมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณที่มีงบประมาณเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามสัดส่วนของงบอุดหนุนจากภาครัฐที่จะโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบทบาทนายกฯ ยังไม่ได้มีบทบาทแค่พัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าเท่านั้นนายกฯ ยังมีบทบาทในการบริหารงานในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540ว่าด้วยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลโดยกำหนดอำนาจในการออกคำสั่งต่างๆด้านการบริหารบุคคลได้แก่ การออกคำสั่งบรรจุแต่งตั้งโยกย้าย การโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนชั้น เงินเดือน การดำเนินการทางวินัยการอุทธรณ์ร้องทุกข์เป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการแต่งตั้งและให้พ้นจากตำแหน่งต้องเป็นไปตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นอีกด้วย (จรรยา ศิวานนท์. 2549 : 48 -50)

ดังนั้น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีความสำคัญ อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นในการปกครองแบบประชาธิปไตยในยุคการกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มรูปแบบผู้นำได้ถูกต้องขึ้นเพื่อนำชุมชนนั้นไปสู่ความเจริญก้าวหน้า หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์สำหรับชุมชน หรือจะเป็นผู้นำพาท้องถิ่นพัฒนาไปในยุคโลกาภิวัตน์ ก็ขึ้นอยู่กับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะเป็นผู้คอยขับเคลื่อนการพัฒนาของท้องถิ่นของตนเองในยุคปฏิรูประบบการเมืองเพราะนายกฯนั้น มีผลต่อการคงอยู่ความเป็นไปหรือการล่มสลายของท้องถิ่น ตลอดจนเป็นผู้กำหนดทิศทางความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นให้มีความเจริญทัดเทียมอื่น ๆ ในทุก ๆ ด้านซึ่งบทบาทและอำนาจของนายกฯดังกล่าวข้างต้น จะเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้นายกฯหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ ฉะนั้นเมื่อบริบทว่าด้วยที่มาของนายกฯและบริบทว่าด้วยการทำงานของนายกฯ เปลี่ยนไปเช่นนี้เป็นแนวโน้มที่ดีว่า ต่อไป องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็น กลไกที่สำคัญ ในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีศักยภาพที่จะพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น ได้ (อาทร คุระวรรณ. 2543 : 23 -24)

ผู้วิจัยเลือกศึกษาบทบาทผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาท้องถิ่นหรือเป็นผู้นำพาท้องถิ่นพัฒนาเป็นผู้ที่ขับเคลื่อนในการพัฒนาท้องถิ่นในการกระจายอำนาจสู่การปกครองท้องถิ่นอย่างเต็มรูปแบบเพื่อนำชุมชนไปสู่ความเจริญก้าวหน้าเป็นผู้บริหารที่มาจากเลือกตั้งของ

ประชาชนผู้บริหารท้องถิ่นทำงานได้อย่างเต็มที่ และมีบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนทั้ง
ประชาชนและผู้นำท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น
(กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก)
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น

สมมุติฐานการศึกษา

บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอบ้านนา จ.นครนายก

ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น
2. ได้ทราบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการ
พัฒนาท้องถิ่น

ขอบเขตของโครงการวิจัย

- ขอบเขตด้านพื้นที่ ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

นิยามศัพท์

บทบาท คือ พฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ได้ แสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละบุคคล ซึ่งจะมีลักษณะ
แตกต่างกันไป

นายก อบต. คือหัวหน้าผู้บริหาร อบต. เป็นควบคุมและรับผิดชอบการบริหารราชการของ อบต. ตาม
กฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างของ อบต. การเลือกตั้งและการดำรงตำแหน่ง
ของนายก อบต.

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ หมายถึง หน่วยงานที่จัดการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ สังกัดการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

การพัฒนา หมายถึง ความเจริญก้าวหน้าโดยทั่ว ๆ ไป เช่น การพัฒนาชุมชน พัฒนา ประเทศ คือการทำให้สิ่งเหล่านั้นให้ดีขึ้น เจริญขึ้น สนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ให้ได้ดี ยิ่งขึ้น

การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง ขบวนการอย่างหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อเป็นการกระตุ้น ยั่วยุและส่งเสริมประชาชนให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้น และเข้าร่วมมือในการดำเนิน การปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเอง และเสริมสร้างท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาถึงบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอบ้านนา จ.นครนายก ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวความคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอบ้านนา จ.นครนายก

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

2.3 แนวคิดในการพัฒนาท้องถิ่น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

2.5 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

แนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น โดยเปิด โอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้ปกครองตนเอง สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างอิสระ การกระจายอำนาจทางปกครองเป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจในการจัดทำภารกิจภายในรัฐ ฉะนั้น เมื่อกล่าวถึงการกระจายอำนาจทางปกครอง ก็คือการกระจายอำนาจในการจัดทำภารกิจของ รัฐ ซึ่งจะกระจายให้องค์กรใดมีอำนาจในการจัดทำ ดังนั้นสิ่งที่สำคัญคือต้องพิจารณาถึง หลักการและประเภทของภารกิจของรัฐ รวมทั้งหลักการปกครองภายในรัฐประกอบด้วย 17 รัฐสมัยใหม่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในเรื่องของภารกิจของรัฐที่รัฐมีหน้าที่ต้องจัดทำเพื่อ ตอบสนองความต้องการของประชาชนภารกิจของรัฐที่ต้องจัดทำก็คือบริการสาธารณะนั่นเอง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย โดยการ จะแบ่งแยก อำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับท้องถิ่นว่าภารกิจใดรัฐควรจัดทำเองและภารกิจใดที่ควร ให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญมากเนื่องจากบริการสาธารณะนั้น เป็นสิ่งที่มีพลวัตรอยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. **ภารกิจหลักของรัฐ** (Primary Function of State) คือ บริการสาธารณะที่เป็นเรื่องพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อประเทศ เป็นภารกิจพื้นฐานดั้งเดิม ซึ่งรัฐแต่ละรัฐต้องดำเนินการ จัดทำ เพราะเป็นเรื่องของการประกันความมั่นคงปลอดภัยขั้นพื้นฐานของรัฐ ซึ่งภารกิจพื้นฐาน ของรัฐนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันมิในการรักษาความสงบ

2. **ภารกิจรองของรัฐ** (Secondary Function of State) คือ บริการสาธารณะที่เป็นเรื่องของการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนอยู่ดี มีสุข ซึ่งเป็นภารกิจ ลำดับรอง (โกคิน พลกุล และคณะ, 2538)

ความหมายของการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจเป็นแนวความคิดทั้งในทางการเมืองและทางกฎหมาย มี พื้นฐานมาจากแนวความคิดของการปกครองตนเองของชุมชนท้องถิ่นภายในรัฐ ซึ่งได้รับ อิทธิพลจากประเทศอังกฤษ ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าท้องถิ่นมีการปกครองตนเองมาก่อนที่จะมีรัฐ เมื่อมี รัฐแล้วจึงเป็นการที่ชุมชนท้องถิ่นมอบอำนาจในการปกครองให้แก่รัฐ ส่วนในด้านของประเทศ ฝรั่งเศสมีแนวคิดที่ว่า รัฐมีอำนาจและมอบอำนาจในการปกครองให้แก่ท้องถิ่น ซึ่งทั้ง 2 แนวคิด ดังกล่าว ล้วนเป็นการมองในมิติด้าน

อำนาจรัฐทั้งสิ้น หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ที่ใช้และกล่าวถึงกันในปัจจุบันนี้เป็นหลักการที่มาจากแนวคิดเรื่องอำนาจรัฐของประเทศ ฝรั่งเศสและเป็นคำที่มาจากภาษาฝรั่งเศส มีความหมายว่า “การเอาอำนาจออกไปจาก ศูนย์กลาง” (โกคิน พलगู, 2536)

โกวิทย์ พวงงาม นิยามว่าการกระจายอำนาจการปกครอง คือ การที่มีองค์กรซึ่งมี อาณาเขต มีความเป็นอิสระในการปกครองและการบริหารตนเอง มีประชาชน มีอำนาจหน้าที่มี รายได้ตามกฎหมาย รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนใน พื้นที่ มีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง สามารถร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาชุมชน ซึ่งอาจจะทำผ่านตัวแทนของประชาชน (โกวิทย์ พวงงาม, 2554)

หัวใจสำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือการที่ประชาชนและองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองและกลไกที่สำคัญเพื่อเกิดความเป็นอิสระ ได้แก่ “การกระจายอำนาจ”คือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 12 ใน การกระจายอำนาจนั้นอำนาจที่ได้กระจายออกไปนั้นจะต้องถึงมือประชาชนหรือองค์กรของ ประชาชนในท้องถิ่นจริง ๆ โดยประชาชนจำเป็นต้องมีอำนาจในการตัดสินใจโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรภายในท้องถิ่น โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปรียบเสมือนพื้นที่การรองรับอำนาจที่กระจายออกไป (วุฒิสาร ตันไชย และธีรพรรณ ใจมั่น, 2547)

จากการให้ความหมายของการกระจายอำนาจทั้งของนักวิชาการต่างประเทศ และนักวิชาการของ ไทยนั้น อาจสรุปนิยามความหมายของการกระจายอำนาจพอสังเขป คือ เป็นการอธิบายความหมายของการกระจายอำนาจในมิติของอำนาจรัฐเป็นหลัก เป็นการกระจายอำนาจทางปกครองจาก ศูนย์กลางอำนาจคือรัฐหรือรัฐบาล โดยกระจายให้แก่ องค์กรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือองค์กรอื่น ที่อยู่นอกระบบราชการ ในเรื่องอำนาจการ ตัดสินใจและอำนาจในการบริหารงานในระดับพื้นที่ ปฏิบัติการ

ประเภทของการกระจายอำนาจปกครอง

1. การกระจายอำนาจทางพื้นที่การกระจายอำนาจทางพื้นที่หรือการกระจายอำนาจ ทางเขตแดน คือการที่รัฐมอบอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจัดทำซึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำบริการสาธารณะภายในอาณาเขตหรือ ขอบเขตพื้นที่ของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเรียกการจัดระเบียบการบริหารราชการดังกล่าวว่า “การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2549)

2. **การกระจายอำนาจทางภารกิจของรัฐ** การกระจายอำนาจทางภารกิจของรัฐหรือ การกระจายอำนาจทางบริการ คือ การที่รัฐมอบอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง ให้แก่องค์กร ซึ่งมีองค์กรของรัฐส่วนกลางรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณและบุคลากร ขององค์กรนั่นเอง เช่น กิจการขนส่งมวลชน กิจการโทรคมนาคม การไฟฟ้าและการประปา เป็นต้น ซึ่งเป็นการมอบอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะซึ่งไม่เกี่ยวกับการใช้อำนาจทาง ปกครอง และการกระจายอำนาจทางบริการไม่คำนึงเรื่องอาณาเขตในการดำเนินการตาม อำนาจหน้าที่ นอกจากนี้กิจการที่มอบให้จัดทำนี้ รัฐจะเป็นผู้กำหนดโดยออกเป็นกฎหมาย ท้องถิ่นหรือองค์กรจะกำหนดขึ้นมาเองไม่ได้ (ประยูร กาญจนดุล, 2544)
3. **การกระจายอำนาจทางการคลัง** การกระจายอำนาจทางการคลัง เป็นอีกหนึ่ง ลักษณะของการกระจายอำนาจ โดยหน่วยงานในระดับบนหรือในส่วนกลางพยายามลดระดับ การใช้อำนาจควบคุมจัดการงบประมาณและการตัดสินใจทางการคลังของหน่วยงานในระดับ ล่าง เช่น การจัดระบบการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานในลักษณะที่หน่วยงานต้นสังกัดใน ส่วนกลางหรือหน่วยงานระดับบน จัดสรรงบประมาณแก่หน่วยงานในระดับพื้นที่หรือระดับต่าง ลงมาในรูปแบบงบประมาณก้อนเดียว เพื่อให้อิสระแก่หน่วยงานดังกล่าวในการตัดสินใจบริหาร จัดการทางการคลังและจัดสรรงบประมาณดังกล่าวในรายละเอียด การกระจายอำนาจทางการ คลังส่งผลให้หน่วยงานในส่วนกลางมีบทบาทเพียงกำกับทิศทางนโยบายในขณะที่หน่วยงาน ระดับปฏิบัติมีอำนาจหน้าที่มากขึ้นในการตัดสินใจในการบริหารภารกิจและงบประมาณของ ตนเอง (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2546)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

2.2.1 ความหมายของบทบาท มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของบทบาท ไว้ดังนี้

ซูบ กาญจประกร (อ้างถึงใน จักรพงศ์ มนัสพิทักษ์ชัย, 2549: 44) ได้ให้ ความหมายไว้ว่า “บทบาท” เป็นตำแหน่งทางสังคม (social position) ซึ่งทุกคนดำรงอยู่ ทั้งในด้านการ ปฏิบัติงานหรือในสังคม ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาททั้งที่เป็นพิธีการ (formally) และส่วนตัว (personally)

ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะว่าบทบาทเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับความคาดหวังของ พฤติกรรมของ แต่ละคนในองค์กร บทบาทของบุคคลประกอบขึ้นจากสิทธิและหน้าที่ของเขาในองค์กร และ บุคคลแต่ละคนอาจมีบทบาทมากกว่าหนึ่งอย่างก็ได้

สุชา จันทรเอน และสุรางค์ จันทรเอน (2520 : 46) ให้ความหมายของบทบาท ว่า บทบาทมีความหมายใกล้เคียงกับสถานภาพมาก บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสภาพต่าง ๆ พึงกระทำ นั่นคือ เมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพใด อย่างไรแล้วบุคคลในสถานภาพนั้น ๆ จะต้อง ประพฤติ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนด

สุริยา หาญไพบูลย์ (อ้างถึงใน วีรศักดิ์ อุปสิทธิ, 2545 : 39) กล่าวว่า บทบาท เป็นสิ่ง ที่มีอยู่ก่อนที่บุคคลจะเข้าไปครองและแสดงตามบทบาทนั้นไปตามสิทธิ อำนาจหน้าที่ที่ขึ้นกับ ตำแหน่งทางสังคม โดยมีทั้งบทบาทที่ควรจะเป็นและบทบาทที่เป็นจริง บทบาทมีความสัมพันธ์กับ ตำแหน่ง ที่ไม่อาจแยกจากกันได้ โดยที่ทั้งบทบาทหรืออำนาจหน้าที่ และตำแหน่งจะต้องอยู่คู่กันดัง เหรียญที่มีสองด้าน

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 50) ได้อธิบายว่า บทบาท หมายถึง การประพฤติ ของ บุคคลตามตำแหน่งและสถานภาพในสังคมนั้น ๆ

2.2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทนี้สามารถพิสูจน์ได้ 2 รูปการ คือ รูปการทางด้าน จิตวิทยาและรูปการทางด้านสังคมวิทยา ซึ่งนักจิตวิทยาและนักสังคมวิทยาได้ให้ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทไว้ หลายอย่าง โดยนักจิตวิทยาอธิบายบทบาทในแง่ความสัมพันธ์ของกลุ่มชน ส่วนนักสังคมวิทยานั้นในเรื่อง สถาบัน เราสามารถศึกษาได้จากทัศนะของนักมานุษยวิทยา และ นักจิตวิทยา ดังนี้

1) ทัศนะของนักมานุษยวิทยา หลักใหญ่ของนักมานุษยวิทยา คือ บรรดาพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนนั้น ถูกกำหนดโดยวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเสมือนแกนกลาง อันเป็นกำลังหนุนตัวจักรทั้งหลายนัก มานุษยวิทยา ถือวัฒนธรรมเป็นผลเนื่องมาจากปฏิกิริยาของพฤติกรรมปกปิดและพฤติกรรมเปิดเผย ของคนที่มีต่อ สิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ร่วมกันของคนในรูปสังคม

Linton (อ้างถึงใน กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์, 2527 : 51) เป็นนักมานุษยวิทยา ที่แนวคิด ในเรื่องฐานะตำแหน่ง และบทบาทของฐานะตำแหน่งนั้น Linton เห็นว่า สภาพเป็นนามธรรม ซึ่ง

หมายถึง ตำแหน่งนั้น ๆ จะมีการกำหนดที่อยู่อย่างไรบ้าง ฉะนั้น เมื่อมีตำแหน่งเกิดขึ้น สิ่งที่มาควบคู่กับ ตำแหน่งก็คือ บทบาทของตำแหน่งเพราะว่าทุก ๆ ตำแหน่งจะต้องมีบทบาทกำกับบทบาท และตำแหน่งไม่สามารถออกจากกันได้จนกล่าวได้ว่า ไม่อาจมีบทบาทได้โดยปราศจากตำแหน่งหรือไม่อาจมีตำแหน่งได้ โดยปราศจากบทบาท บทบาทและตำแหน่งเป็นสิ่งที่ควบคู่กันเสมอ เปรียบเสมือนเหรียญถ้าด้านหนึ่งของ เหรียญคือตำแหน่ง อีกด้านหนึ่งของเหรียญก็คือ บทบาทนั่นเอง

2) ทศนะของนักสังคมวิทยา นักสังคมวิทยาที่มีชื่อเสียงของอเมริกา คือ Parsons (อ้างถึงใน กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์, 2527 : 52) มีความเห็นว่า ฐานะตำแหน่งและบทบาทของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วบุคคลผู้อยู่ ในฐานะตำแหน่งย่อมจะทำหน้าที่ที่จะให้ฐานะตำแหน่งนั้นมีบทบาทไปตามแบบฉบับนอกจากนั้น Linton ยังถือว่าระบบของสังคม ก็คือ ระบบของการปฏิบัติต่อกัน แพรสัน (Parsons) ถือว่า บุคลิกภาพกับผู้มี พฤติกรรมสังคมไม่ใช่สิ่งเดียวกัน เพราะบุคลิกภาพเป็นกระสวนของพฤติกรรมของคนใดคนหนึ่ง ซึ่งมีความ สอดคล้องอยู่เสมอ ส่วนผู้มีพฤติกรรมทางสังคมมิได้คำนึงถึงกระสวนของพฤติกรรมที่สอดคล้อง เช่นเดียวกับ บุคลิกภาพผู้เป็นเหตุทัดตะในทางพฤติกรรมสัมพันธ์หรือตอบโต้ ถือว่าบทบาทและฐานะตำแหน่งนับเป็น เพียงนิติกรรมของพฤติกรรมของคน ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกจริงของคน

3) ทศนะของนักจิตวิทยาสังคม จิตวิทยาสังคมนั้นเป็นวิชาที่ประสานวิชาสังคมวิทยาและจิตวิทยาเข้าด้วยกัน วิชานี้มุ่งที่จะต้องทำความเข้าใจและอธิบายว่า ความคิดก็ดี ความรู้สึกก็ดี หรือพฤติกรรมของคนนั้น มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการปรากฏตัวของคนอื่น ๆ หรือความคิดที่ว่าคนอื่นและสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวกับ พฤติกรรมของคนอย่างไรบ้าง นักจิตวิทยาสังคมยอมรับว่า ฐานะตำแหน่ง และบทบาทนั้นเป็นสิ่งที่มียอยู่แล้ว ก่อนที่ตัวตนจะเข้าไปสวมตำแหน่งนั้น แต่จิตวิทยาเป็นการศึกษาถึงปฏิกิริยา ซึ่งเป็นผลให้พฤติกรรม ที่เกิดขึ้นระหว่าง “ตัว” กับฐานะ ตำแหน่ง และบทบาท

จิตยา สุวรรณชฎ (2527 : 4) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับบทบาทไว้ว่า บทบาทเป็นลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกกำหนดโดยฐานะตำแหน่งและยังได้แบ่งบทบาทออกเป็น “บทบาท ตามอุดมคติ” (Ideal role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรปฏิบัติ และ “บทบาทที่ปฏิบัติจริง” (actual role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมจะต้องปฏิบัติจริงโดยเขากล่าวว่า “บทบาทที่ปฏิบัติจริง” นี้เป็นผลรวมของ

(1) บทบาทตามอุดมคติ

(2) บุคลิกภาพของผู้ดำรงตำแหน่ง

(3) อารมณ์ขณะแสดงบทบาทและอุปกรณ์ของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอยู่ ปฏิกริยาของผู้ที่เกี่ยวข้องตาม ทิตยา สุวรรณชฎ (2527 : 4) ได้กล่าวว่า สรุปรฐานะ ตำแหน่ง และบทบาททางสังคมไว้ดังนี้

(1) มีสถานภาพ (status) อยู่จริงในทุกสังคมและมีอยู่ก่อนที่ตัวตนจะเข้าไปครอง

(2) มีบทบาทที่ควรจะเป็น (ought-to-role) ประจำอยู่ในแต่ละตำแหน่ง

(3) วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่ง ซึ่งสำคัญในการ กำหนดฐานะ ตำแหน่ง และบทบาทที่ควรจะเป็น

(4) การที่คนเราจะทราบถึงฐานะ ตำแหน่ง และบทบาทนั้น ได้มาจาก สังคมกรรม (socialization) ในสังคมนั้น ๆ

(5) บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนเสมอว่า จะเหมือนกับพฤติกรรมจริง ๆ ของคนที่ครองฐานะตำแหน่งอื่น ๆ เพราะพฤติกรรมจริง ๆ นั้นเป็นผลของปฏิกริยาของคนที่มีฐานะตำแหน่งที่มีบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเอง และบุคลิกภาพของผู้อื่นที่เข้ามาร่วมในพฤติกรรม และเครื่องกระตุ้นที่มีอยู่ในเวลา และสถานการณ์ที่เกิดการติดต่อทางสังคม

2.3 แนวคิดในการพัฒนาท้องถิ่น

การพัฒนา คำนี้ได้ยินบ่อย ๆ ไม่ว่าในเอกสาร ข่าว หนังสือ สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ในหน่วยงานทางราชการหรือบริษัทเอกชน ไม่ว่าใครจะทำอะไรใหม่ ๆ หรือต้องการเปลี่ยนแปลง อะไรบางสิ่งบางอย่าง ก็มักใช้คำนี้นำหน้าเสมอ จึงขอทำความเข้าใจ ในความหมายของคำว่า พัฒนา เพราะเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนที่กำลังศึกษาอยู่ ดังนี้

ทศพล กฤตยพิสิฐ (2550) ได้กล่าวถึง “การพัฒนา” โดยอ้างว่ามีความหมายต่าง ๆ เหล่านี้ จากเอกสารฉบับหนึ่งดังนี้ ความหมายแรก คือ การพัฒนาความหมายจากรูปศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรม ระบุไว้ว่า “ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโต งอกงามและมากขึ้น หรือการเปลี่ยนแปลง ที่

ละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่ขยายตัวขึ้น” ความหมายต่อมา คือ ความหมายทั่วไปคือ “การกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่า อย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าเดิมที่กว่าอย่างเป็นระบบ” ความหมายทางด้านการวางแผน คือ “การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเตรียมการของมนุษย์ไว้ล่วงหน้า ในลักษณะของแผนงาน หรือโครงการ แล้วการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนและโครงการจนประสบความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2547, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของการพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มุ่งเน้นให้เกิดการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในสังคมนั้น

ปกรณ ปรียากร (2544 อ้างถึงใน อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง, 2547, หน้า 13) ให้ความหมาย ไว้สรุปได้ว่า การพัฒนาเป็นแนวคิดเชิงปทัสฐานและอาศัยการตัดสินใจคุณค่าที่แตกต่างกันออกไปสุดแล้วแต่ความคิดของคน ลักษณะของคนและลักษณะของระบบสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายที่มุ่ง สร้างความเจริญให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในสังคมนั้น ๆ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมาย วิธีการและเวลากำหนดไว้ล่วงหน้า

สุธี ศรสุวรรณ (2538, หน้า 16 -17 อ้างถึงใน แสงนภา ทองวิทยา, 2544, หน้า 23 -25)

1. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรรมวิธีมุ่งเสริมความเป็นอยู่ประชาชนให้ดีขึ้นโดยความร่วมมืออย่างจริงจังของประชาชนในท้องถิ่น และควรจะเป็นความคิดริเริ่มของประชาชน ในท้องถิ่นเองด้วย แต่ถ้าประชาชนในท้องถิ่นไม่รู้จักริเริ่ม ก็ให้ใช้เทคนิคกระตุ้นเตือนให้ เกิดความคิดริเริ่ม ทั้งนี้เพื่อให้วิธีนี้ด้วยรับการตอบสนองจากประชาชนในท้องถิ่นด้วย ความกระตือรือร้นอย่างจริงจัง ซึ่งวิธีนี้องค์การสหประชาชาติได้ยึดถือเป็นแนวทางมาตรฐาน

2. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นขบวนการซึ่งดำเนินไปด้วยการรวมกำลังของราษฎรเองกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ ให้เจริญยิ่งขึ้น และผสมผสานชุมชนเหล่านั้นเข้าเป็นชีวิต และเพื่อทำให้ราษฎรสามารถอุทิศตนเองเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติให้เต็มที่

3. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง เทคนิคและวิธีดำเนินงาน โดยจัดทำเป็นโครงการ อันหนึ่ง อันเดียวกันในการที่จะส่งเสริมปรับปรุงชุมชน โดยพยายามที่จะรวมเอาความช่วยเหลือจากภายนอก มาร่วมผสมผสานกับความมานะพยายามของชาวบ้านเอง และพยายามกระตุ้นความคิดริเริ่มจาก ท้องถิ่นและลักษณะผู้นำไปด้วยในตัว และถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการนำการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมในด้านนี้ องค์การสหประชาชาติได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า หมายถึง กระบวนการซึ่งรวม เอาความมานะพยายามของประชาชนกับฝ่ายรัฐบาลเข้าด้วยกันในการช่วยส่งเสริม สภาพชุมชนใน ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้ชุมชนเหล่านั้น ได้มีบทบาทเข้ามาร่วมในชีวิตอันหนึ่ง อันเดียวของประเทศชาติ และเพื่อให้มีส่วนร่วม สนับสนุนความเจริญของประเทศด้วย กรรมวิธีนี้ จึงมีสาระสำคัญ คือ ความร่วมมือของประชาชนด้วยศรัทธาที่จะสร้างเสริมระดับความเป็นอยู่ของ ตนให้ดีขึ้น โดยอาศัยความคิดริเริ่มของตนเองเป็นสำคัญ การกำหนดให้มีหน่วยองค์การรัฐบาล เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิค และวิชาการ เพื่อช่วยให้ความคิดริเริ่ม การช่วยตัวเองและ ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้ดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นขบวนการแห่งการกระทำทางสังคม ซึ่งราษฎรในชุมชนนั้น ๆ ร่วมกันจัดวางและลงมือกระทำเอง กำหนดว่ากลุ่มของตนแต่ละบุคคลมีความต้องการอย่างไร และปัญหาส่วนกันมีอะไรบ้าง แล้วจัดทำแผนการของกลุ่มและของเอกชน เพื่อให้ได้มา ซึ่งสิ่งที่ต้องการ และสามารถแก้ไขปัญหาเหล่านั้น โดยพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ๆ ให้มากที่สุด และถ้าจำเป็นอาจขอความช่วยเหลือทั้งด้านบริการ และวัสดุจากองค์การรัฐบาล และที่มีใช้ของรัฐบาลได้ การพัฒนาชุมชนนั้น เราไม่อาจจะตีความหมายให้เป็นทีพอใจได้ ถ้าพูดในด้านเนื้อหาของคำ เพราะว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับวิธีการกระทำมากกว่าตัวอย่างที่กระทำจริง ๆ เช่น การสร้างถนน โรงพยาบาล หรือโรงพยาบาลนั้นอาจจะเป็นการพัฒนาชุมชน หรือไม่ใช้ก็ได้

5. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การร่วมกำลังดำเนินงานปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของ ชุมชนให้ชุมชนมีความเป็นปึกแผ่น และดำเนินงานไปในแนวทางที่ต้องการ การทำงานพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น ในขั้นแรกจะต้องอาศัยความร่วมมือกำลังกันของราษฎรในชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ในการช่วยตัวเอง และร่วมมือกันดำเนินงาน แต่มักจะได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการด้วยจากหน่วยราชการ หรือองค์การอาสาสมัครอื่น ๆ การพัฒนาชุมชนเป็นโครงการ ซึ่งช่วยให้ราษฎรในหมู่บ้านสามารถยื่นมือออกมารับเองบริการต่าง ๆ ของรัฐบาลซึ่งมีอยู่แล้วไปใช้ประโยชน์

6. การพัฒนาท้องถิ่น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของขบวนการที่ใช้ในการสร้างความเจริญให้ท้องถิ่นเป็นส่วนที่มีลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนแตกต่างออกไปโดยประกอบด้วย

6.1 การช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเองได้

6.2 การพิจารณาถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

6.3 การพิจารณาถึงลักษณะของสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และลักษณะอื่น ๆ ของ ชุมชนนั้นเป็นส่วนรวม

7. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง ขบวนการอย่างหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อเป็นการกระตุ้น ยั่วยุ และส่งเสริมประชาชนให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้น และเข้าร่วมมือในการดำเนิน การปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเอง และเสริมสร้างท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

8. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่มุ่งจะชักจูง และส่งเสริมประชาชนให้มี ความรู้สึก กระตือรือร้น สนใจที่จะเข้าร่วมมือดำเนินการปรับปรุงการทำการมาหากิน และสร้าง ความเจริญให้กับ ท้องถิ่น

9. การพัฒนาท้องถิ่นย่อมมีผลต่อการมีส่วนร่วม เพราะการที่บุคคลมีความเห็นแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องผลประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนา หรือการที่ต้องนำตัวเองเข้าไปพัวพันกับ งาน ของส่วนรวมย่อมมีผลให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันไป

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ (2536, หน้า 13 -15 อ้างถึงใน แสงนภา ทองวิทยา, 2544, หน้า 22)

การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเพื่อเพิ่มความสามารถของคนส่วนใหญ่ใน 3 ลักษณะ

1. การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้า ซึ่งถ้าเป็นเรื่องเศรษฐกิจ ก็เรียกว่า ความเจริญก้าวหน้าทาง เศรษฐกิจ ถ้าทางสังคมก็เป็นเรื่องของการมีเหตุผล ตลอดจนระบบและ กลไก ซึ่งเอื้ออำนวยให้ สามารถใช้เหตุผลเป็นหลักในการตัดสินใจ และขจัดความขัดแย้งด้วยสันติวิธี
2. การพัฒนามีความหมายรวมถึง ความมั่นคง ถ้าเป็นเศรษฐกิจก็หมายถึงเสถียรภาพ ทาง เศรษฐกิจ คือ ไม่มีปัญหาเรื่องเงินเฟ้อ เงินฝืด ถ้าในทางสังคมความมั่นคงก็คือสังคมมีความสุข สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้โดยปราศจากความรุนแรง

3. การพัฒนานอกจากจะหมายถึงความก้าวหน้า และความมั่นคงแล้วยังหมายถึง ความเป็นธรรม อีกด้วย ในลักษณะที่ว่าประชาชนทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกในสังคม ได้เข้ามามี ส่วนร่วม และได้รับผลตอบแทนจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามสมควร

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพที่ทำให้คุณภาพชีวิต พัฒนาดีขึ้น โดยมีการวางแผนล่วงหน้าในการใช้ ทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรธรรมชาติในด้านต่าง ๆ และต้อง ได้รับความร่วมมือร่วมใจ จากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้การพัฒนานั้นไปสู่ความสำเร็จในเรื่งนั้น ๆ การ พัฒนาท้องถิ่น เกิดขึ้นได้จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล และความร่วมมือจากประชาชนทุกภาคส่วนใน การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ทุกคนร่วมกันกำหนดไว้

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมายของผู้นำ ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับผู้นำไว้มากมาย จึงขอนำเสนอเพื่อความ เข้าใจดังต่อไปนี้ บุญทัน ดอกไธสง (2520, หน้า 6) ให้ความหมายของผู้นำ คือ ผู้ก้าวหน้าไปข้างหน้า ผู้แสดงตน เป็นคนนำ ผู้มีอำนาจบังคับ สั่ง มีภาวะเป็นผู้นำ มีตำแหน่งบทบาทผู้นำ ความสามารถในการแนะ ความสามารถ ในการนำ

Koontz and Wehrich (1976 อ้างถึงใน ดิน ปรัชพฤทธิ, 2534, หน้า 616)กล่าวว่า ภาวะผู้นำหมายถึง อิทธิพล ศิลปะหรือกระบวนการของการแสดงอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่น ปฏิบัติงานด้วยความ เต็มใจ

Fiedler (1988 อ้างถึงใน ดิน ปรัชพฤทธิ, 2534, หน้า 616) ให้ความหมายภาวะผู้นำ ว่าการ ที่ผู้นำมีอำนาจเหนือผู้อื่น อำนาจเหนือผู้อื่นนี้จะช่วยให้ผู้นำ สามารถปฏิบัติงานซึ่งเขาไม่สามารถ ปฏิบัติงาน ได้คนเดียวเป็นผู้สำเร็จ อย่างไรก็ตามก็ตีอำนาจเหนือผู้อื่นของผู้นำยังรวมไปถึงการหามาตรการ ที่จะทำให้ผู้ตามได้ ยอมรับ หรืออย่างน้อยก็เต็มใจที่จะปฏิบัติตามความประสงค์ของผู้นำ ด้วย

ดิน ปรัชพฤทธิ (2534, หน้า 618) ภาวะผู้นำ หมายถึง การที่บุคคลหนึ่ง (ผู้นำ) พยายามที่จะให้กำลังสมอง กำลังภายใน กำลังใจ เพื่อจูงใจหรือคลอใจให้ผู้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้เป็นไป ตามความประสงค์ของตน และเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และการจูงใจหรือคลอใจเช่นนั้น จะต้องไม่เป็นการบังคับ ตลอดจนต้องได้รับความยินยอมจากผู้ตามด้วย

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548, หน้า 12) ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงเป็น ศิลปะและทักษะในการบริหารที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้นำองค์กร

ส่วนประกอบของภาวะผู้นำ

ภาวิวัฒน์ พันธุ์แพ (2546, หน้า 13 อ้างถึงใน คณิศร ธรรมทิ, 2553, หน้า 8) กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำว่า นอกจากจะมีผู้นำเป็นส่วนสำคัญแล้ว ยังประกอบไปด้วย

1. ผู้ตาม ถ้าไม่มีผู้ตามแล้ว ก็จะเกิดผู้นำไม่ได้ ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงมีความสัมพันธ์กับผู้ตาม อย่าง ใกล้ชิด สัมพันธภาพระหว่างผู้นำกับผู้ตามที่ดีนั้น ย่อมแปรไปตามชนิดหรือแบบของผู้ตาม

2. สถานการณ์ นอกจากผู้ตามแล้ว สถานการณ์จะเข้ามามีส่วนในการกำหนดประเภท หรือแบบของ ผู้นำ บุคคลหนึ่งอาจจะเป็นผู้นำในสถานการณ์หนึ่ง แต่กลายมาเป็นผู้ตามในอีก สถานการณ์หนึ่ง ดังนั้น สถานการณ์ ที่แตกต่างกันย่อมต้องการผู้นำแบบที่แตกต่างกัน เนื่องจาก เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในองค์กรต่าง ๆ มีลักษณะ แตกต่างกัน

Stogdill (1979 อ้างถึงใน คณิศร ธรรมทิ, 2553, หน้า 8) ได้สรุปจากงานศึกษาค้นคว้า พบว่า ลักษณะผู้นำที่สำคัญที่ช่วยให้เกิดภาวะผู้นำสูง ประกอบด้วย

1. ความตื่นตัวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมอยู่เสมอ ทำให้รับรู้ความเป็นจริงได้เร็ว
2. ความสามารถในการปรับตัว เมื่อรับรู้แล้ว ต้องตามด้วยความสามารถในการปรับตัว หากไม่ แล้ว สภาพดังกล่าวจะกระทบในทางเสียหายต่อตนเองและองค์กร
3. ความมุ่งมั่นทะเยอทะยานสู่ความสำเร็จ ถือเป็นพลังสำคัญที่กระตุ้นให้ทุกคนทำหน้าที่ให้ สำเร็จ เป็นบุคคลและองค์กรแห่งความสำเร็จ
4. ความเปิดเผย ตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความไว้วางใจ เชื่อใจ เพราะความ ไร้เดียงสา และมีเล่ห์เหลี่ยม ย่อมมาซึ่งความเคลือบแคลงสงสัย ลดพลังขององค์กร
5. ความร่วมมือ เป็นลักษณะที่ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นทีมหรือหมู่คณะ ซึ่งมี ความจำเป็น สำหรับการนำองค์กร

6. ความสามารถในการตัดสินใจ การตัดสินใจทำให้เกิดการกระทำ การตัดสินใจที่ดี ชัดเจน ทันการณ ย่อมเกิดการกระทำที่รวดเร็วตามมา ทำให้งานพร้อมเพื่อการแข่งขัน หากผู้้น ยัง ลังเล ไม่กล้าตัดสินใจ หรือปล่อยให้เกิดภาวะกำกวม ย่อมทำให้เกิดการลังเลชะงักงันในบุคคลและ องค์การ เสียเปรียบในการแข่งขัน

7. การให้การคุ้มครอง ผู้นำที่ให้ความคุ้มครองกับเพื่อนร่วมงานทั้งยามปกติ หรือยามมี ปัญหา ย่อมสร้างความเชื่อมั่น ความอบอุ่น ความผูกพันในองค์การให้บุคลากร

8. การมีบารมี คือการมีพลังอำนาจในตัวโดยธรรมชาติทำให้ผู้อื่นเชื่อและคล้อยตาม ได้ง่าย มี ความสำคัญในการสร้างทีมงาน และการนำทีมงาน

9. การมีพลังงานสูง คือการที่มีพลังกายหรือสุขภาพที่ดี และมีกำลังใจในการทำหน้าที่ไม่หยุด หรือมีความขยันหมั่นเพียร ช่วยทำให้เกิดพลังในบุคคลและองค์การ

10. ความคงเส้นคงวา ทั้งในเชิงบุคลิกภาพ และนโยบายย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติตามไม่เกิด ความสับสน ทำหน้าที่ได้ต่อเนื่องด้วยความมั่นใจ และไม่ต้องมีการปรับตัวบ่อย ๆ จึงเป็นลักษณะที่ จำเป็นของผู้นำ

คุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดี

วิภาดา มีแวว (2551, หน้า 23) กล่าวว่า องค์ประกอบของลักษณะและคุณสมบัติที่ดีถึง พร้อมซึ่งภูมิรู้ ภูมิฐาน และภูมิธรรม รู้เข้าใจงานที่ตนรับผิดชอบ มีความสามารถในการบริหารงาน ปกครองสมาชิกและสามารถ นำผู้ร่วมงานไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางได้สำเร็จไม่ว่าจะเป็นการ บริหารงาน การปฏิบัติหรือแม้กระทั่งการนิเทศก์ งาน ผู้ที่ทำหน้าที่ผู้นำ ดังกล่าวจะมีความสามารถในการ เป็นผู้นำได้ควรต้องมีลักษณะหรือปัจจัยที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. มีความสามารถ
2. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. ประสบความสำเร็จ
5. มีความรับผิดชอบ
6. การเข้าไปมีส่วนร่วม
7. การมีตำแหน่งทางสังคม

8. การมีความกล้าหาญ
9. การรู้และเข้าใจสถานการณ์
10. การมีคุณธรรม
11. การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
12. การมีพลังก่อให้เกิดศรัทธา
13. การปรับปรุงงานเป็นระบบ

บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ

ผู้นำมีบทบาทและหน้าที่อย่างมากมาย เริ่มตั้งแต่งานบริหารชั้นต่ำสุดจนถึงชั้นสูงสุดของ องค์การ ผู้นำในกลุ่มที่ขอบเขตจัดการมีหน้าที่อย่างหนึ่ง แต่ผู้นำในกลุ่มที่ขอบประชาธิปไตยอาจมี บทบาทและหน้าที่อีกอย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตามบทบาทและหน้าที่ของผู้นำทุกแบบก็มีบางประการที่ สอดคล้องกัน จึงขอเสนอเรื่องบทบาทและหน้าที่ของภาวะผู้นำตามแนวคิดของนักวิชาการ ดังนี้ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544 อ้างถึงใน วิภาดา มีแวว, 2551, หน้า 24) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ ที่ดีขององค์การควรมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นตัวแทนในทุก ๆ สถานการณ์ เป็นผู้นำที่มีตำแหน่งสูงขององค์การ จะต้องเป็น ตัวแทนทำกิจกรรมต่าง ๆ คือ

- 1.1 เป็นตัวแทนที่ดีขององค์การ
- 1.2 เป็นตัวแทนที่จะต้องรวบรวมข้อมูลที่อยู่ภายนอกองค์การ
- 1.3 ให้การต้อนรับผู้มาเยือน

2. เป็นนักพูดที่ดี ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการพูดและการนำเสนอกิจกรรม ตลอดจนมีการวางแผน มีความสามารถในด้านต่าง ๆ และมีวิสัยทัศน์ที่ดีกับบุคคลหรือฝ่ายต่าง ๆ คือ

- 2.1 ฝ่ายบริหารระดับสูง
- 2.2 ลูกค้ำ
- 2.3 บุคคลภายนอก เช่น สหภาพแรงงาน
- 2.4 เพื่อนร่วมอาชีพ

2.5 ชุมชน

3. เป็นนักเจรจาต่อรอง ซึ่งมีคุณสมบัติในการเจรจาต่อรอง ดังนี้

3.1 สามารถเจรจาต่อรองกับผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชาที่เหนือกว่าในการเจรจา ด้านเงินทุน สิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ หรือการสนับสนุน

3.2 ความสามารถต่อรองกับหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กร เพื่อที่จะต่อรองด้าน พนักงานและเจรจากับหน่วยงานภายนอกในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และรูปแบบการ สนับสนุนอื่น ๆ

3.3 สามารถต่อรองกับลูกค้า ผู้ขาย ปัจจัยการผลิตและผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการ เพื่อให้เกิดการซื้อขาย การกำหนดตารางเวลาและเงื่อนไขในการขนส่ง

4. การสอนงาน เป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล จะต้องใช้เวลาและความสามารถที่จะสอน ทีมงาน ดังนี้

4.1 ต้องพยายามช่วยให้ทีมงานประสบความสำเร็จ

4.2 ช่วยให้สมาชิกทีมงานมีการป้องกันเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน

4.3 เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสมาชิกทีมงานมีขั้นตอนการทำงานและมีการ ปฏิบัติงานที่ดีขึ้น

5. เป็นผู้สามารถสร้างทีมงานได้ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

5.1 เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสมาชิกทีมงานมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ เช่น มีการใช้จดหมายชมเชยแก่ผู้ปฏิบัติงาน

5.2 ริเริ่มกิจกรรมที่สร้างขวัญและกำลังใจแก่กลุ่ม เช่น การให้รางวัล การสนับสนุน ทุนเพื่อศึกษาต่อ

5.3 จัดประชุมพบปะสังสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกในทีมงานมีการแลกเปลี่ยน ความคิด อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องความสำเร็จ ปัญหา และสิ่งที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

6. แสดงบทบาทการทำงานเป็นทีม เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำจะต้องปฏิบัติ 3 ประการ ดังนี้

6.1 การวางตัวเป็นสมาชิกทีมและผู้นำที่เหมาะสม

6.2 มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในองค์กร

6.3 แสดงความจริงใจต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา โดยให้การสนับสนุน แผนการทำงานเป็นทีมและกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

7. สามารถแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคได้ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บังคับบัญชาระดับต้นและ ผู้บริหารระดับกลางที่จะช่วยสมาชิกของทีมงานแก้ปัญหาด้านเทคนิคโดยมีกิจกรรม 2 ประการ ดังนี้

7.1 ผู้นำควรให้บริการในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือผู้แนะนำด้านเทคนิค

7.2 เป็นผู้สร้างผลประโยชน์เกี่ยวกับการทำงานประจำ

8. การประกอบการ เป็นผู้ให้คำแนะนำความคิดริเริ่ม มีความคิดเชิงวิเคราะห์ และมี ความรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งมีกิจกรรมของการเป็นผู้นำที่มีบทบาทเป็น ผู้ประกอบการ 3 ประการ ดังนี้

8.1 หาวิธีการที่จะต้องปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ซึ่งจะต้องมีความ เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ภายนอก

8.2 มีการพูดคุยกับพนักงานถึงความจำเป็นและความต้องการที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ขององค์การ

8.3 มีการอ่านสิ่งตีพิมพ์ บทความ นิตยสารของกลุ่มวิชาชีพ เพื่อที่จะรับรู้สิ่งที่จะ เกิดขึ้นในองค์การ

สำหรับประเภทของผู้นำท้องถิ่น จีรพรรณ กาญจนะจิตรา (2538, หน้า 137-138 อ้างถึงใน วิจักขณ์ อินทรสมบัติ, 2551, หน้า 9) ได้จำแนกลักษณะโครงสร้างของผู้นำออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. โครงสร้างผู้นำแบบเป็นทางการ ลักษณะตำแหน่งของผู้นำที่มีอยู่ในหมู่บ้านแบ่งได้ เป็น 2 ประเภท คือ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน แพทย์ประจำตำบลและคณะกรรมการต่าง ๆ ของ องค์การชุมชน ซึ่งตำแหน่งเหล่านี้เป็นไปได้โดยการเลือกตั้งและประกาศเป็นทางการให้ทราบ

2. โครงสร้างผู้นำแบบไม่เป็นทางการ ผู้ที่เป็นผู้นำแบบไม่เป็นทางการในหมู่บ้านนั้น ได้แก่ ผู้เฒ่าผู้แก่ หรือสมาชิกอาวุโสในชุมชน พระภิกษุสงฆ์-สามเณร ผู้ที่มีฐานะมั่งคั่ง ผู้ที่มีชื่อเสียง และผู้ที่มีความรู้ความสามารถพิเศษจนได้รับการยกย่องจากชุมชนนั้น ๆ

หลักของการเป็นผู้นำ

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549, หน้า 22) ได้้น าเสนอหลักของการเป็นผู้นำ มีดังนี้

L = Love คือ รักความยุติธรรม หน้าที่การงาน ความก้าวหน้าของผู้ใต้บังคับบัญชา และ ความรักเยี่ยงมนุษย์

E = Education & experience คือ ผู้นำ ต้องมีคุณสมบัติด้านการศึกษาและประสบการณ์

A = Adaptability คือ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า D = Decisiveness คือ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง สามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง

E = Enthusiasm คือ มีความต้อกกตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และจริงจัง

R = Responsibility คือ มีความรับผิดชอบในผู้อื่นแม้จะโดนตำหนิกก็ตาม และรับผิดชอบ งาน

S = Sacrifice & sincere คือ เสียสละอุทิศผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ด้วยความจริงใจ และจริงจัง

H = Harmonize คือ เสริมสร้างความสามัคคี และความเข้าใจอันดีต่อเพื่อนร่วมงาน

I = Intellectual capacity คือ มีความคิดริเริ่ม ฉลาดมีไหวพริบ ทันคนทันเหตุการณ์

P = Persuasiveness คือ ความสามารถในการจูงใจคน

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2551, หน้า 63) ได้เสนอลักษณะของผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ ดังต่อไปนี้ คือ

1. วิสัยทัศน์ (Visionary) ผู้นำประเภทนี้จะเสนอภาพที่โดดเด่นที่องค์การให้ความสำคัญ เป็นอันดับแรก และเสนอวิธีการที่จะทำให้องค์การบรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ มีการสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนมากกว่าการพยากรณ์ หรือการคาดคะเนมีการบรรยายถึงรูปแบบของความคิดในอนาคต ขององค์การหรือหน่วยงานในองค์การทั้งหมด
2. มีความสามารถด้านทักษะการสื่อสาร (Masterful communication skills) เพื่อดึงใจ บุคคลต่าง ๆ ได้ ผู้นำที่มีความสามารถพิเศษจะสามารถใช้ภาษาที่สละสลวยไพเราะ (Colorful language) มีการใช้คำอุปมาอุปมัย (Metaphors) และการเปรียบเทียบกับสิ่งที่คล้ายคลึงกัน (Analogies)
3. มีความสามารถก่อให้เกิดความไว้วางใจ (Ability to inspire trust) มีความเชื่อว่าความ มั่นคงของการเป็นผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ ก็คือจะต้องกล้าเสี่ยงกับอาชีพเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ที่ สำคัญ
4. มีความสามารถทำให้สมาชิกของกลุ่มรู้สึกว่าเขามีความสามารถ (Able to make group members feel capable) เทคนิคประการหนึ่งสำหรับการช่วยสมาชิกกลุ่มให้รู้สึกว่าเขาเป็นผู้มีความสามารถ ก็

คือการทำให้พวกเขาสามารถบรรลุความสำเร็จด้วยการทำโครงการที่ง่าย ๆ ก่อน แล้วผู้นำก็จะใช้วิธีกล่าวชมเชย แล้วมอบหมายงานที่ท้าทายขึ้นไปอีกเป็นลำดับ

5. มีพลังและมุ่งที่การปฏิบัติให้บรรลุผล (An energy and action orientation) ผู้นำที่มีความสามารถพิเศษจะมีพลังและแสดงบทบาทเพื่อให้งานเสร็จทันเวลา

6. มีการแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมและมีความเอื้ออาทรหรือให้ความอบอุ่นกับผู้อื่น (Emotional expressiveness and warmth) ลักษณะที่สำคัญของผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ ก็คือ ความสามารถที่จะแสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผย เช่น เป็นผู้เข้าใจง่าย ยกย่องให้เกียรติผู้อื่น ร่าเริง มีลักษณะเอื้ออารี และมีการติดต่อสัมผัสกับสมาชิกของกลุ่ม

7. ชอบที่จะเสี่ยง (Romanticize risk) เป็นลักษณะผู้นำที่พอใจที่จะเสี่ยง โอกาสที่ยิ่งใหญ่ ของคนที่มีความสามารถพิเศษคือ การทำกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในสิ่งที่ไม่เคยทำมา ก่อน ความเสี่ยงเป็นสิ่งที่เพิ่มความสามารถพิเศษ เพราะว่าจะช่วยให้เกิดความกล้า

8. ให้กลยุทธ์ใหม่ที่มีลักษณะโดดเด่น (ไม่ทำตามแบบดั้งเดิม) (Unconventional strategies) ผู้นำที่มีความสามารถพิเศษจะสร้างกลยุทธ์ที่โดดเด่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญ Anita roddick ผู้ก่อตั้งเครื่องสำอาง The body shop ที่มีเครือข่ายทั่วโลก สามารถบรรลุเป้าหมายด้วย การใช้กลยุทธ์นวัตกรรม โดยเดินทางรอบโลกเข้าไปสู่หมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อเสาะแสวงหาผลิตภัณฑ์ เสริมความงามผ่านกระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมหรือสัตว์ ผู้นำที่มีความสามารถ พิเศษมักจะเปลี่ยนแบบผู้อื่น มีความเฉลียวฉลาด และมีการเลือกใช้รูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์

9. มีบุคลิกที่ส่งเสริมตนเอง (A self-promoting personality) บุคคลเหล่านี้มักจะชอบให้ ผู้อื่นรู้ว่าเขามีความสำคัญอย่างไร จะมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออก

10. พยายามที่จะขัดแย้งภายในให้น้อยที่สุด (Minimum internal conflict) เขาจะพยายาม ทำให้สมาชิกของกลุ่มเกิดความขัดแย้งน้อยที่สุด มีความรู้สึกสบายใจ และเกิดความพึงพอใจจาก การบริหารงานของเขาให้มากที่สุด ผู้นำที่ดี ต้องสามารถปรับเปลี่ยนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบให้ผ่านพ้นไปได้ ด้วยดี และต้องมีวิสัยทัศน์เพื่อลดปัญหาและอุปสรรคให้น้อยที่สุด ซึ่งในระดับท้องถิ่น ผู้นำจะเป็น ผู้ที่พัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชน และสร้างความเจริญให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคน ในท้องถิ่นและชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

2.5 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัชพล หวังชูแก้ว. (2549).ได้ศึกษาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนาหม่อมจังหวัดสงขลานายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน เขตอำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลาจำนวน 9 ท่าน แบ่งเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วน ตำบล 4 ท่าน และข้าราชการที่ปฏิบัติงานโดยตรงกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ท่าน ซึ่ง สามารถวิเคราะห์ได้ว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา พบว่าการ 7 บริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ดี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมี ความรู้ความเข้าใจ ทราบถึงบทบาททางด้านการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นเป็นอย่างดีหรือเป็นการพัฒนาที่แท้จริงคือทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสุข สะดวกสบายความกินดีอยู่ดีแต่พบ ปัญหาเรื่องเงินงบประมาณแต่ก็ได้บูรณาการกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดท้องถิ่นอำเภอ ส่วน ข้าราชการที่ปฏิบัติงานโดยตรงกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถวิเคราะห์ได้ว่า มีการ บริหารงานแบบบูรณาการกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและส่วนราชการอื่น ๆ และปัญหาที่พบ คือ ปัญหาการบริหารงานบุคคล

จรรยา ศิวานนท์. (2549). ศึกษาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา. องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่.พบว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่วางจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชนในการปกครองมาก่อนเช่นเป็นผู้ใหญ่บ้านมีอาชีพหลักคือเกษตรกรรมและอาชีพเสริมคือผู้รับเหมาก่อสร้างในเขตพื้นที่จัดได้ว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำที่มีฐานะความเป็นอยู่ทางสังคมค่อนข้างดีและเศรษฐกิจค่อนข้างดีและเคยแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ประชาชนมาก่อน

ขวัญธิดา ศศิสุวรรณ. (2559)ศึกษา บทบาทสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าไม้ กับ การพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงศึกษาปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลหน้าไม้ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และเพื่อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขปัญหาในการ ทำหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าไม้ที่ส่งผลกระทบ ต่อการพัฒนาท้องถิ่น และเสนอต่อสภา องค์การบริหารส่วนตำบลหน้าไม้ต่อไป โดยมีการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารทางราชการ ได้แก่ รายงานการประชุมสภาท้องถิ่น แล้วนำมาวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา รวมทั้งการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายแบบเจาะลึก โดยทำการสัมภาษณ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าไม้ และตัวแทน หัวหน้าส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลหน้าไม้ควบคู่ไปกับการ สังเกตการทำหน้าที่ใน บทบาทต่าง ๆ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าไม้เกี่ยวกับการทำหน้าที่ใน

บทบาทต่างๆ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าไม่ว่ามีความรู้ ความสามารถ และมีประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติหน้าที่มากนักน้อยเพียงใด ผลการศึกษา พบว่า บทบาทสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดไว้ตาม ระเบียบกฎหมาย คือ 1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาท้องถิ่น 2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 3. ควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร และอีกบทบาทที่สำคัญ คือ การเป็นตัวแทนของประชาชน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าไมได้ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎหมายที่ กำหนด แต่การปฏิบัติหน้าที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ กล่าวคือ ในการพิจารณาแผนพัฒนาท้องถิ่น

พัทยา สายหู (2510) ได้ศึกษาลักษณะผู้นำท้องถิ่นในเขตพัฒนาภาคใต้ เรื่องผู้นำชุมชนในสังคมหมู่บ้านชาวบ้านมักถือตัวว่ามีฐานะมีศักดิ์ศรีเสมอกันในหมู่บ้านไม่มีใครคนใดคนหนึ่งที่จะมีชั้นวรรณะหรือตำแหน่งบังคับบัญชาเหนือเพื่อนบ้านอื่นอย่างจริงจังนอกเหนือจะมีระบบอื่นมาแทรกแซง เช่นในด้านการปกครองชาวบ้านอยู่ด้วยกันตามลำพังไม่มีใครมอบอำนาจการปกครองเพื่อนบ้านได้อย่างจริงจังแต่ถ้าทางราชการแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านมอบหมายหน้าที่อำนาจตามกฎหมายให้ชาวบ้านก็ยอมให้ว่าผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจมากกว่าตนเพราะได้มอบหมายจากทางราชการ

สุเทพ สุนทรเกสัช (2510) ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะผู้นำท้องถิ่นอำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี พบลักษณะผู้นำลักษณะดั้งเดิมผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำที่ไม่เป็นทางการต่างเป็นผลผลิตของสังคม เช่นผู้ใหญ่บ้าน เจ้าอาวาส ครู โรงเรียน และชาวบ้านที่อาวุโส ประพฤติตัวดีก็ได้รับความนิยมจากชาวบ้านได้รับเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่นและผู้นำเหล่านี้มีอิทธิพลและความสามารถในการขอความร่วมมือจากชาวบ้านอยู่ในขอบเขตคือเฉพาะโครงการที่ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นที่เห็นผลทันตา

บทที่3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของนายกongการบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative Research) และอธิบายด้วยการพรรณาโดยผู้วิจัยต้องการทราบบทบาทของนายกongการบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะและศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทต่อนายกongการบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีรายละเอียดของขั้นตอนการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1วิธีการศึกษา

การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับ บทบาทของนายกongการบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ แนวทางการศึกษาวิจัย การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาบทบาทนายกongการบริหารส่วนตำบล และเนื่องจากการศึกษา ครั้ง ดังนั้น การค้นหาคำตอบในเรื่องที่มีลักษณะเฉพาะและมีความซับซ้อนดังที่ กล่าวไปใน ข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยมี รายละเอียดของขั้นตอนการศึกษาวิจัยดังนี้

การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 แนวทางคือ

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมแนวคิดและข้อมูลต่างๆจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้นำท้องถิ่นกับการพัฒนาท้องถิ่น อันได้แก่ หนังสือ บทความ งานวิจัย เอกสารเผยแพร่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการบันทึกข้อมูลที่ต้องการไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบในการศึกษา ออกแบบและกำหนดวิธีวิจัยภาคสนาม
2. การวิจัยภาคสนาม (Field Research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้จำนวนทั้งหมด

3.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. นายกongการบริหารส่วนตำบล 1 คน
2. รองนายกongการบริหารส่วนตำบล 2 คน
3. สมาชิกongการบริหารส่วนตำบล 4 คน
4. ประชากรเลือกจากการสุ่ม 20 คน

และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง

- แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการศึกษาการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ตำบล ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

การศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารในส่วนที่เกี่ยวข้องตลอดจนเอกสารรายงานจากการศึกษาวิจัยซึ่งมีผู้ศึกษาไว้
2. ศึกษาโดยการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล,สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชน
3. ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านนาจังหวัดนครนายก จำนวน 1 ตำบล

แบบสอบถามที่กำหนดขึ้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างซึ่งผู้ศึกษาวิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี ผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง สภาพปัจจุบันของพื้นที่ที่ทำการศึกษาทางกายภาพ ตลอดจนดัดแปลงจากแบบสอบถามที่มีผู้วิจัยอื่นๆได้สร้างไว้แล้วให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มประชากรตัวอย่าง

3.4 เครื่องมือที่ใช้ศึกษา

ตัวแปรอิสระได้แก่

ส่วนที่1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้และประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่2 บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น

1. บทบาทด้านภาวะการณเป็นผู้นำ ได้แก่
 - 1.1 ความเข้าใจในปัญหาของหมู่บ้านจำนวนราษฎรที่ผู้นำท้องถิ่นได้ให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหา
 - 1.2 การช่วยเหลือปัญหาที่เป็นปัญหาเร่งด่วนของหมู่บ้าน
 - 1.3 คุณธรรมจริยธรรมในการบริหารองค์

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทต่อนายกองคการบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น

ขอบเขตและประเด็นการศึกษา

ประชากรเป้าหมายที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้คือ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ นายกองคการบริหารส่วนตำบลป่าชะ
 - นายสมหมาย วันเพ็ญ

รองนายกองคการบริหารส่วนตำบลป่าชะ

- นายประจักษ์ เรืองอร่าม
- ,นางอุมาพร มหัทธโนดมกุล

2. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ

- ร.ต.ท ศุภชัย ศรีสะอาด
- นายบุญอยู่ แพรศิริรักษ์
- นายสมคณย์ พชรินทร์
- นายสุชาติ บำรุงวงศ์

3. ประชาชนในพื้นที่ตำบลป่าชะ

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับใช้สัมภาษณ์ผู้ที่มีบทบาทโดยตรงและผู้ที่มีบทบาททางอ้อมที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับผู้นำท้องถิ่น ผู้จ่ายทำการนัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนทำการสัมภาษณ์โดยเข้าไปสัมภาษณ์ในวันเวลา สถานที่ตามผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก

- 3.5.2 การเก็บข้อมูลระดับทุติยภูมิศึกษา ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study) บทความวิจัย ผลงานที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิต และเอกสารอื่นๆ

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในครั้งนี้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

บทที่4

ผลการศึกษาวิจัย

การวิจัยบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1.บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพของการศึกษาแบ่งออกเป็นด้านต่างๆดังนี้

4.1 การศึกษาของการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.1 1.เพื่อศึกษาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

4.2.2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น

4.2 ผลการศึกษาของการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเพื่อบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ผลการศึกษานำเสนอตามลำดับดังนี้

4.2.1 ด้านข้อมูลของประชากร

4.2 2เพื่อศึกษาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

4.2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจะนำเสนอผลของการศึกษาลำดับข้างต้นดังต่อไปนี้

4.2.1 ด้านข้อมูลประชากร

คำถามสำหรับสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 ท่าน

ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ 1. สำหรับการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นนี้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายกสรุปประเด็นคำถามมาเป็นข้อๆดังนี้

คำถามที่1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพและประสบการณ์ก่อนที่จะเข้าดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้ให้สัมภาษณ์ คือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ 1 ท่านเป็นเพศชายอายุ40 ปีขึ้นไปและมีประสบการณ์ในการทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนที่จะเข้าดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอาชีพหลักคืออาชีพเกษตรกรและอาชีพเสริมทำโต๊ะจีน และก่อนที่จะดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเคยดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลมาแล้วในฐานะ ผู้ใหญ่บ้านมาก่อนต่อมาได้ลงสมัครแข่งขันนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงชนะเข้ามาเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ ปัจจุบัน จัดได้ว่าเป็นผู้มีชื่อเสียงเป็นผู้ที่ประชาชนเคารพนับถือและประชาชนคุ้นเคยและเป็นที่รู้จักอย่างดี

คำถามที่2 ในฐานะท่านเป็นนายกอบต ท่านได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของประชาชนในเรื่องใดมากที่สุด

ผู้ให้สัมภาษณ์ ในเขตพื้นที่ อบต ปัญหาที่พบคือไวรัส โควิด19 ปัญหา วาตภัย อัคคีภัยและปัญหาความแห้งแล้ง และทรัพยากรธรรมชาติ พร้อมทั้งร่วมมือกับอำเภอ สาธารณสุข นักการเมือง พร้อมทั้งป้องกันปัญหาอุทกภัย วาตภัยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ต่อไป

คำถามที่3 ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของหมู่บ้านได้มีการระดมเงินทุนวัสดุและแรงงานจากประชาชนหรือไม่

ผู้ให้สัมภาษณ์ ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของหมู่บ้านส่วนใหญ่ปัญหาต้องทำการแก้ไขอย่างเร่งด่วนมักเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดการณ์ล่วงหน้าไม่ทันระวังหรือตั้งตัวเช่นการเกิดอุทกภัยในน้ำหลากเกิดฝนตกหนักทำให้ถนนบางสายตัดขาด หรือบ้านเรือนพังเสียหาย บ้านเรือนถูกความรุนแรงของลมพัดหลังคาได้รับความเสียหายหรือไม่ได้วางแผนรับมือไว้ล่วงหน้าทำให้ต้องมีการแก้ไขเฉพาะหน้าก่อนที่จะรอทางการช่วยเหลือ ทางผู้นำท้องถิ่นจำเป็นต้องจัดหาพวกวัสดุและอุปกรณ์ในการเข้าไปดำเนินการซ่อมแซมเพื่อแก้ไขปัญหา ส่วนราษฎรมี

ส่วนร่วมในการเข้ามาช่วยเหลือและร่วมมือสนับสนุนในด้านแรงงานที่ต้องแก้ไขกันอย่างเร่งด่วนทำให้งานสำเร็จด้วยดี การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของราษฎรในการให้ราษฎรสบทบทุนจะพบน้อยมีเพียงราษฎรที่เข้ามาช่วยเหลือหรือสบทบด้านแรงงานเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคณะหน้าเท่านั้น เพราะเชื่อว่ารัฐมีงบประมาณและสนับสนุนช่วยเหลือสำหรับครอบครัวที่เสียหาย จึงเน้นช่วยแค่ด้านแรงงานในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น

คำถามที่4 คำว่า ธรรมนูญในการบริหารงานองค์กรปกครองท้องถิ่นท่านได้นำหลักธรรมนูญ มาใช้ในการบริหารงานอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ ทำงานทุกอย่างด้วยความโปร่งใสกระชับฉับไว สามารถตรวจสอบได้และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมารปฏิบัติงานทุกขั้นตอนเช่นการออกประชาคมหมู่บ้าน ตลอดจนการตรวจรับงานจ้างต้องมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามหลักความโปร่งใสหลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

บทสัมภาษณ์ สำหรับผู้ที่ไม่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกลุ่มเป้าหมาย ผู้ที่เป็นรองนายก 2 ท่าน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 4 ท่าน และประชาชน รวม26 ท่าน สำหรับบทสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ ชุดนี้ถือเป็นชุดที่2 ซึ่งใช้กับผู้ที่ไม่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายกขอสรุปประเด็นคำถามแต่ละข้อดังนี้

คำถามที่5 ท่านคิดว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรงมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่เห็นว่าการที่นายกมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนข้อดีเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งนายกและคณะผู้บริหารเข้ามาบริหารท้องถิ่นโดยตรง เป็นการกระจายอำนาจลงมาถึงท้องถิ่นอย่างเต็มรูปแบบและนายกมาจากการเลือกตั้งโดยตรงเป็นตัวแทนของประชาชนโดยตรงการพัฒนาพื้นที่ การบริหารงานด้านงบประมาณและการบริหารงานบุคคลในรูปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับดี

คำถามที่6 ท่านคิดว่าว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้นำหลัก ธรรมนูญในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในองค์กรหรือไม่

ผู้ให้สัมภาษณ์ คิดเห็นว่าการนำหลักธรรมนูญมาใช้ในองค์กรส่วนใหญ่ผู้นำมาพัฒนาและบริหารองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นหลักการมีส่วนร่วมนายกได้มีการส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนเข้ามามีบทบาทและแสดงความคิดเห็นในแต่ละบทบาทของ อบต การกำหนดนโยบายที่เป็นนโยบายสาธารณะต้องผ่าน

กระบวนการประชาคมหมู่บ้านก่อน ทุกครั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้ข่าวสาร หน้าเว็บไซต์หรือเพจของ อบต สร้างความโปร่งใสตาหลักธรรมาภิบาลในระดับดี

คำถามที่7 ประชาชนมีความพึงพอใจในบทบาทของอบต.ในการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาในชุมชน เช่น กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด ส่งเสริมการศึกษา ช่วยเหลือสตรีเด็กและคนชราหรือผู้พิการมากน้อยเพียงใด

ผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่เห็นว่าประชาชนมีความพอใจในกิจกรรมที่ อบต. จัดค่อนข้างมากประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร และจัดการเช่น การจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้สำหรับเด็กและเยาวชน กิจกรรมฝึกอบรมอาชีพ กิจกรรมวันเด็ก หรือกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีสงกรานต์ อบต. เป็นผู้จัดขึ้นประชาชนมีส่วนร่วมและเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของงานทั้ง 2 ฝ่าย ประชาชนให้ความร่วมมือดีและพอใจเป็นอย่างมาก สำหรับประชาชนบางกลุ่มก็ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของท้องถิ่น อาจเนื่องติดภาระกิจจากงานหรือบางกลุ่มก็ไม่สนับสนุนกิจกรรมของท้องถิ่น

คำถามที่8 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของนายก อบต. ปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้วหรือไม่หรือควรปรับปรุงด้านใด

ผู้ให้สัมภาษณ์ โดยเฉพาะรองนายกเห็นว่า นายก อบต.มีบทบาทมากเกินไปกว่าศักยภาพของตัวนายก เพราะ นายกยังขาดประสบการณ์ในการบริหารงาน เช่นขาดในด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ไม่ทราบถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ของตนที่ควรเป็นกฎหมายให้นายกมีอำนาจมาก ในด้านการพิจารณา ตาม พ.ร.บ. บริหารงานบุคคล เช่น การเลื่อนหรือพิจารณาขึ้นเงินเดือน การสรรหาบุคคลเข้ามาปฏิบัติงานและพิจารณาการโยกย้ายทำให้เกิดการลดหลั่นเอาเปรียบในด้านต่างๆอำนาจขึ้นอยู่ที่นายกที่มีอำนาจพิจารณาเพียงผู้เดียว

คำถามที่9 นายก อบต. ในอุดมคติของท่านควรเป็นผู้บริหารในลักษณะใด

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องการให้เป็นควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นคนมีวิสัยทัศน์ มองไกลคิดไกล
2. รับผิดชอบในหน้าที่ที่รับมอบหมาย
3. เป็นผู้นำที่กล้าคิดกล้าตัดสินใจสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้
4. มีความรู้ในเรื่องระเบียบกฎหมายท้องถิ่นที่เกิดการเปลี่ยนแปลงตลอด
5. มีความรู้ในเรื่องระเบียบ ข้อปฏิบัติ และเรื่องกฎหมายท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
6. มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ

7. มีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน
8. เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีไม่ใช้อำนาจมากเกินไป
9. สามารถประสานงานกับต่างองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
10. เป็นบุคคลที่รับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

คำถามที่10 ท่านคิดว่า อุปสรรคที่สำคัญในการแสดงบทบาทหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคืออะไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความคิดเห็นประเด็นปัญหาและอุปสรรคของการแสดงบทบาทหน้าที่ของนายก อบต แยกเป็นข้อๆดังนี้

1. ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความเข้าใจด้านกฎระเบียบและข้อพึงปฏิบัติของอำนาจหน้าที่ที่ได้รับหมาย เรื่องสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ถ้าผู้นำนายกไม่รู้ว่าอำนาจหน้าที่ของตนเองมีอะไรบ้างทำให้ทำงานมีปัญหาและล่าช้าขึ้นมาได้ งานท้องถิ่นปัจจุบันเป็นงานผู้นำถือเป็นการขับเคลื่อนให้ท้องถิ่นมีความก้าวหน้า ผู้นำต้องมีความเชี่ยวชาญงานผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ต้องมีความรู้ทั้งด้าน รัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์บริหารประกอบกันหากผู้บริหารโดยเฉพาะนายกขาดวิสัยทัศน์ไม่มีหลักการบริหารทำให้ท้องถิ่นนั้นพัฒนาไปค่อนข้างช้า
2. นายกมีเวลาให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้อยเกินไป คือ การที่นายก อบต เป็นผู้นำในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนของประชาชนได้รับเชิญเป็นประธานในงานพิธีต่างๆค่อนข้างมากจึงไม่มีเวลามากพอที่จะเข้ามาบริหารงานที่เป็นงานประจำได้เต็มที่การบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นมีมากมาย หลากหลาย นายกเป็นผู้นำ ควรทราบเกี่ยวกับการทำงานในแต่ละสาขาในองค์กรบางเรื่องต้องผ่านนายก อบตเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ถ้านายกไม่สามารถเข้ามาปฏิบัติงานได้เต็มที่ทำให้งานต่างๆแต่ละหน่วยงาน ล่าช้าลงเพราะไม่มีผู้ขับเคลื่อน
3. ส่วนตัวของนายก มีผลประโยชน์ทับซ้อนหลายรูปแบบในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นการรับสินบทเป็นเปอร์เซ็นต์ของงบประมาณจัดซื้อจัดจ้าง เลี่ยงกฎระเบียบบางข้อในการจัดซื้อจัดจ้างและการเอื้อประโยชน์ตลอดทั้งการกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อบุคคลบางกลุ่มในท้องถิ่นให้ได้รับนโยบายสาธารณะให้ผลประโยชน์ตอบแทนซึ่งกันและกัน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องศึกษาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อบทบาทต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพสรุปออกเป็นด้านต่างๆดังนี้

5.1 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย เรื่องบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น (กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ) อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ปรากฏผลการศึกษาวเคราะห์สามารถ อภิปรายผลดังต่อไปนี้

บทบาทนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ มีความเป็นภาวะผู้นำในด้านการพัฒนาพื้นที่ ส่วนใหญ่เคยเป็นผู้นำชุมชนมาก่อน เช่นเป็นผู้ใหญ่บ้านโดยมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม ชาวสวน อาชีพเสริมคือทำโต๊ะจีนจัดได้ว่าเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงและมีฐานะความเป็นอยู่ค่อนข้างดีและเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนเป็นบุคคลที่คลุกคลีใกล้ชิดกับประชาชนและผู้นำท้องถิ่นยังเป็นผู้ที่มีประสบการณ์นอกหมู่บ้านอย่างกว้างขวางและมีการสนใจติดตามข่าวสาร หนังสือพิมพ์ ทีวีสื่อต่างๆ มีการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการคมนาคม ไฟฟ้า ประปาและยังมีการกำหนดนโยบายตามจุดมุ่งหมาย วางแผนและกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานผู้บริหารยังมีความรู้และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ควบคู่ในการบริหารงาน นอกจากนี้ผู้บริหารยังยึดหลักธรรมาภิบาล การบริหารการปกครองที่ดีทำงานทุกอย่างด้วยความโปร่งใสกระชับฉับไว สามารถตรวจสอบได้และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนเช่นการออกประชาคมหมู่บ้าน ตลอดจนการตรวจรับงานจ้างต้องมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่านอกจากนี้ยังช่วยดูแลประชาชนภายในตำบลในปัญหาที่พบคือไวรัส โควิด19 ปัญหาวาตภัย อัคคีภัยและปัญหาความแห้งแล้ง และทรัพยากรธรรมชาติ พร้อมทั้งร่วมมือกับอำเภอ สาธารณสุข นักการเมือง พร้อมทั้งป้องกันปัญหาอุทกภัย วาตภัยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ต่อไป

ผลการศึกษาวิจัย ด้านความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อบทบาทต่อนายกองคการบริหาร ส่วนตำบลป่าชะในการพัฒนาท้องถิ่น ส่วนใหญ่เห็นว่าการที่นายกมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนข้อดี เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งนายกและคณะผู้บริหารเข้ามาบริหาร ท้องถิ่นโดยตรงเป็นการกระจายอำนาจลงมาสู่ท้องถิ่นอย่างเต็มรูปแบบและนายกมาจากการเลือกตั้งโดยตรงเป็น ตัวแทนของประชาชนโดยตรงการพัฒนาพื้นที่ การบริหารงานด้านงบประมาณและการบริหารงานบุคคลในรูปของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับดีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรส่วนใหญ่ผู้นำมาพัฒนาและบริหาร องค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นหลักการมีส่วนร่วมนายกได้มีการส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนเข้ามามีบทบาท และแสดงความคิดเห็นในแต่ละบทบาทของ อบต. การกำหนดนโยบายที่เป็นนโยบายสาธารณะต้องผ่าน กระบวนการประชาคมหมู่บ้านก่อน ทุกครั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้ข่าวสาร หน้าเว็บไซต์หรือเพจของ อบต. สร้างความโปร่งใสหลักธรรมาภิบาลในระดับดีส่วนใหญ่เห็นว่าประชาชนมีความพอใจในกิจกรรมที่ อบต. จัด ก่อนข้างมากประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร และจัดการเช่น การจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้สำหรับเด็กและเยาวชน กิจกรรมฝึกอบรมอาชีพ กิจกรรมวันเด็ก หรือกิจกรรม วันสำคัญทางศาสนา ประเพณีสงกรานต์ อบต. เป็นผู้จัดขึ้นประชาชนมีส่วนร่วมและเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของงาน ทั้ง2 ฝ่าย ประชาชนให้ความร่วมมือดีและพอใจเป็นอย่างมาก สำหรับประชาชนบางกลุ่มก็ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ของท้องถิ่น อาจเนื่องติดภาระกิจจากงานหรือบางกลุ่มก็ไม่สนับสนุนกิจกรรมของท้องถิ่นนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลต้องการให้เป็นควรมีคุณสมบัติดังนี้เป็นคนมีวิสัยทัศน์ มองไกลคิดไกล รับผิดชอบในหน้าที่ที่รับมอบหมาย เป็นผู้นำที่กล้าคิดกล้าตัดสินใจสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีความรู้ในเรื่องระเบียบกฎหมายท้องถิ่นที่เกิด การเปลี่ยนแปลงตลอด มีความรู้ในเรื่องระเบียบ ข้อปฏิบัติ และเรื่องกฎหมายท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ มีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีไม่ใช้อำนาจ มากเกินไป สามารถประสานงานกับต่างองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นบุคคลที่รับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย และเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนหลายรูปแบบในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นการรับสินบท เป็นเปอร์เซ็นต์ของงบประมาณจัดซื้อจัดจ้าง เลี่ยงกฎระเบียบบางข้อในการจัดซื้อจัดจ้างและการเอื้อประโยชน์ ตลอดทั้งการกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อบุคคลบางกลุ่มในท้องถิ่นให้ได้รับนโยบายสาธารณะให้ผลประโยชน์ตอบแทน ซึ่งกันและกัน

5.2 ข้อเสนอแนะทั่วไป

การพัฒนาท้องถิ่นในด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนจำกัดหรือน้อยทำให้การ แก้ไขหรือพัฒนาล่าช้าและปัญหาด้านผลประโยชน์ทับซ้อนหลายรูปแบบในท้องถิ่นทั้งทางตรงและ ทางอ้อม เช่นการรับสินบทเป็นเปอร์เซ็นต์ของงบประมาณจัดซื้อจัดจ้าง เลี่ยงกฎระเบียบบางข้อในการ

จัดซื้อจัดจ้างและการเอื้อประโยชน์ตลอดทั้งการกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อบุคคลบางกลุ่มในท้องถิ่นให้ได้รับนโยบายสาธารณะให้ผลประโยชน์ตอบแทนซึ่งกันและกัน

5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาบทบาทหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านอื่นๆ